

28.8.2026

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Asia: VN/11212/2025

AMKEN lausunto yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausluonnoksesta

AMKE ry on antanut lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriön linjausluonnoksesta yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistamiseksi kaikilla kouluasteilla.

Miten arvioitte yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjauksiksi valitun viiden suuntaviivan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta kokonaisuutena?

Suuntaviivat jäsentävät yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen sisältöjä varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Linjausten tavoitteena on toiminnallinen ja pedagoginen jatkumo, joka on aiemmin yrittäjyyskasvatuksesta puuttunut.

Nyt lausunnolla olevassa luonnoksessa tavoite pedagogisesta ja sisällöllisestä jatkumosta katkeaa edelleen monen tavoitteen osalta. Tämä näkyy selvimmin ammatillisen, lukiokoulutuksen ja korkea-asteen tehtävissä yrittäjyyden edistämisessä. Eriytyneiden tavoitteiden sijaan tavoitteisiin liittyvä toiminta tulisi olla koulutusasteelta toiselle siirtyvä jatkumo, jossa jo opittua syvennetään. Lisäksi tavoitteisiin voi tulla uusia sisältöjä.

Esityksessä monet tavoitteet ja sisällöt ovat vain johonkin koulutusasteeseen sisällytettyjä. Tästä esimerkkinä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta (tki), jota ei nähdä ammatillisen koulutuksen tehtävänä yrittäjyyden tukemisessa. Yritysten kehittämistoiminnan ja sen osaamisen tukeminen on keskeinen osa ammatillisen koulutuksen yrittäjyyden edistämistehtävää. Tärkeää onkin nähdä yrittäjyyden tukeminen yhteistoimintana ja jatkumoina ammatillisen ja korkea-asteen välillä.

Aikuiskoulutuksen näkökulma jää linjauksissa puutteelliseksi. Ammatillisessa koulutuksessa lähes kaksikolmasosaa opiskelijoista on aikuisia. Yrittäjät ovat tärkeä koulutuksen kohderyhmä. Suuntaviivoissa näkökulma kuitataan ohuesti toteamalla: "Hyödynnetään oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksia yrittäjänä toimivien kouluttamisessa." Suuntaviivoissa tuli vahvistaa aikuiskoulutuksen näkökulmaa. Lisäksi tulisi sekä ammatillisen että korkea-asteen osalta huomioida jo yrittäjän toimivat yrittäjien osaamisen kehittämisen näkökulmasta.

1. Innostamme toiminnan ja kokeilun avulla yrittäjämäiseen toimintatapaan

Jo perusopetuksen opinto-ohjauksessa tulisi koulutus- ja ammatinvalinnassa yrittäjyys ja palkkatyö nähdä tasavertaisina vaihtoehtoina.

2. Tarjoamme joustavia mahdollisuuksia yrittäjyys- ja talousosaamisen edistämiseen

Lukiokoulutuksen toimenpide: "Kannustetaan kouluja hyödyntämään kansainvälistymis-rahoituksia (esimerkiksi Erasmus+, Nordplus) yrittäjyyskasvatuksen kehittämisessä" tulisi nostaa myös ammatillisen koulutuksen toimenpiteeksi.

Korkeakoulutuksen toimenpide: "Haetaan keinoja hyödyntää jatkossa yrittäjyyden sekä tieteen ja teknologian lukiodiplomisuorituksia korkeakoulujen opiskelijavalinnassa." Ammatillisen koulutuksen osalta tulisi korkeakouluvalinnoissa huomioida esimerkiksi menestyminen Taitajakisojen Yrittäjyyslajissa.

3. Vahvistamme kasvatuksen ja koulutuksen parissa työskentelevien osaamista pitkäjänteisesti uudella ja päivittyvällä tiedolla

Tämän teeman osalta on tärkeää, että eri koulutusasteiden johdon ja opetushenkilöstön yhteistyötä lisätään.

Ammatillisilla opettajakorkeakouluilla on tärkeä tehtävä vahvistaa yrittäjyyteen, yrittäjyyskasvatukseen sekä talousosaamiseen liittyvää pedagogista osaamista ja kehittämistä. Sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa tehtävä poikkitieteellinen yrittäjyyteen ja yrittäjyyskasvatukseen liittyvä tutkimus tukee yrittäjyyden eri osa-alueiden kehittymistä. Sekä Oulun että Tampereen yliopistojen yrittäjyyteen liittyvien professuurien perustaminen ovat tärkeitä ja tervetulleita avauksia yrittäjyyskasvatukseen ja -tutkimuksen tieteellisen pohjan laajentamiseksi sekä vahvistamiseksi.

4. Valmistaudumme ja valmennamme tulevaisuuteen

Tässä teemassa ammatillisen ja korkea-asteen suuntaviivat yhdistää. Kaikki esitetyt toimet koskevat molempia koulutusasteita.

5 Työskentelemme kestävän tulevaisuuden puolesta

Yrittäjyyden avulla luodaan uutta ajattelua ja innovaatioita, jotka tukevat ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävästä elämäntapaa. Vastuullinen yritystoiminta edistää kestävyysmurrosta ja rakentaa kestävästä tulevaisuutta. On tärkeää, että eri koulutusasteilla haastetaan opiskelijoita hyödyntämään kestävyysajattelua kehittämällä uusia toimintatapoja ja innovaatioita.

Kestävän tulevaisuuden suuntaviivojen tavoitteissa näkyy kaikista eniten vanhentunut ajattelu koulutusasteiden voimakkaasti eriytyneistä tavoitteista yrittäjyyskasvatuksessa. Toimenpiteiden rajapintoja tulisi hälventää ja monin paikoin poistaa kokonaan. Tärkeää olisi nostaa esiin tavoitteisiin liittyviä pedagogisia lähestymis- ja toteuttamistapoja.

Muut mahdolliset huomiot linjausluonnoksesta

Olisi tärkeää, että linjaukset huomioisivat myös jo yrittäjänä toimivat vahvemmin. Ammatillisella koulutuksella on tärkeä tehtävä yrittäjien osaamisen kehittämisessä. Tätä toimintaa voi pitää perustellusti osana yrittäjyyskasvatusta. Yrittäjien mahdollisuutta kehittää osaamistaan tulisikin edelleen kehittää sekä ammatillisella että korkea-asteella.

Linjausten vaikuttavuutta tulisi seurata ja arvioida säännöllisesti.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Lisätiedot: toimitusjohtaja Veli-Matti Lamppu, veli-matti.lamppu@amke.fi, 050 344 2554